

„Originální hlas
v šedi současné krimi.“
– MICHAEL CONNELLY

Když krev promluví

PŘÍPAD PRO KATE SHUGAKOVOU

Severská
krimi
z Aljašky

DANA ŠTABENOW

Když
krev
promluví

**KNIHY DANY STABENOW
V NAKLADATELSTVÍ MYSTERY PRESS**

Kate Shugaková

Chladný den pro vraždu

Devátá oběť

Pod hladinou

Černé zlato

Hra s ohněm

Když krev promluví

Připravujeme

Mrazivé tání

Když
krev
promluví

DANA STABENOW

Přeložila Hana Láryšová

MYSTERY PRESS

2022

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmějí být kopírovány, zálohovány ani šířeny v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Dana Stabenow, 1996

Translation © Hana Láryšová, 2022

Cover © Jan Matoška, 2022

Czech Edition © Mystery Press, Praha 2022

ISBN 978-80-7588-334-6 (pdf)

Pro
Katherine Quijance Grosdidierovou.
J sme rodina.

Kdysi dávno, před pár dny...

Podívej se na tuhle, říká Dcera klidných vod.

Na kterou? říká Žena plynoucí s proudy.

Na Tu stojící stranou, říká Dcera klidných vod.

Aha. Na tuhle. Mohla by pro nás znamenat problém, říká Žena plynoucí s proudy. Jak dlouho?

Už moc dlouho ne, říká Dcera klidných vod s povzdechem.

Co se dělá s pusou, od které se práší, říká Žena plynoucí s proudy, těšila ses na ni. Je silná. Je mazaná. Potřebujeme ji.

To i oni, říká Dcera klidných vod.

Promiňte, říká Marie, hledala jsem seminář o madoně.

Dál pěšinou a doleva, říká Žena plynoucí s proudy.

Omlouvám se, říká Marie, moje levá, nebo vaše levá?

Ayapu, říká Žena plynoucí s proudy, přejdi potok a zaboč doprava, ujdí deset kroků a zaboč doleva.

Promiňte, říká Marie, člověk se tu snadno ztratí. Tam dole jsme aspoň měli udaný směr.

Jak jsem říkala, říká Žena plynoucí s proudy, potřebujeme ji víc než oni.

Mohla bys mít pravdu, říká Dcera klidných vod.

Tady se setkávají bohyně úrody? říká Demeter.

Alaqahu, vypadám jako ukazatel, říká Žena plynoucí s proudy, je to přes pole.

Díky, říká Demeter, jdu pozdě na obřad zrna. Doufám, že jsem nezmeškala obětování kozy.

Ti Řekové jsou všichni stejní, říká Žena plynoucí s proudy, party, party, party.

Jsou ještě mladí, říká Dcera klidných vod. Naučí se to.

Jedna

Špatná zpráva byla, že má krev ve vlasech.

Ta dobrá, že není její.

Den předtím si to na mýtinu u usedlosti přištrádoval losí býk, jako by to tam vlastnil. V ten den zrovna začala lovecká sezona a Kate měla poprvé po šesti letech vyřízenou povolenku, protože poprvé po deseti letech vyhlásil úřad loveckou sezonu také v její oblasti. Právě si po pauze na čůrání během kopání brambor zapínala před kadibudkou džíny, když uslyšela prasknutí větvičky. Vzhlédla a zjistila, že u olší, jejichž tmavozelené listí se právě začínalo zbarvovat, stojí los. Chvilku zůstala jako přimrazená, celá ohromená, s otevřenou pusou i poklopцем, nedokázala uvěřit vlastnímu štěstí. Z jedné větve už ohlodal kůru a přesunul se k další. Kateinu přítomnost královsky ignoroval, ale takhle se v dané roční době zřejmě choval ke všem bytostem, jež nebyly samice jeho druhu.

Když se pohnu, uteče mi, pomyslela si.

Ale musím se pohnout; pušku mám ve srubu.

Ale jestli se pohnu, uteče a já ho budu muset nahánět divočinou a domů ho dotáhnout po kouscích.

Ale kulce neunikne.

Z paroží se mu v dlouhých zakrvácených cárech odlupoval samet, a zatímco žvýkal, odíral si ho o kmen sousední břízy. Vypadal podrážděně. Zanedlouho by vypadal vzrušeně a nedlouho poté zběsile, protože by pravděpodobně zachytil pach krávy, co se v létě potloukala kolem horního toku říčky za Kateiným srubem. Na říji už bylo pozdě, ale na druhou stranu Kate neznala jediného losa, který by se v záležitostech lásky řídil striktním časovým rozvrhem.

Jestli se brzy nepohnu, pomyslela si, Obluda se vrátí ze snídane a vyplaší mi ho, zatímco se tady budu sama se sebou dohadovat v mezích teorie.

Býk byl pěkný a zdravý, podle šířky paroží tři, možná čtyři roky starý, měl hustou a lesklou srst a oblé, masité boky. Spočítala si to na minimálně sto osmdesát kilo a jezdcem zipu u kalhot vyjela nahoru. Sbíhaly se jí sliny. Opatrně udělala jeden krok. Země byla ztvrdlá říjnovým mrazem a díky tomu nakračovala neslyšně. Povzbudilo ji to a udělala další krok a pak další.

Její 30.06 visela pod brokovnicí ráže dvanáct hned u dveří. Zkontrolovala, že má v komoře náboj. Vždycky tam byl, ale stejně si to zkontrolovala. Spokojeně zvedla ručnici, zapřela si pažbu o rameno a zamířila. Široce se v otevřených dveřích rozkročila a levou nohu mírně předsunula před pravou, lehce pokrčila kolena. Vydechla a zadržela dech. Krev jí pravidelně bušila v uších. Malinkou muškou na konci hlavně spočinula na býkově zátylku, přesně mezi ušima. Její kulku dělila od jeho mozku spousta kostí. Býci mají velmi tvrdou lebku. Okamžik

nad tím uvažovala. K čemu by bylo štěstí, kdyby ho nechtyla za pačesy? „Hej,“ ozvala se.

Vůbec si jí nevšímal, klidně ohlodával kůru z další větve. „Ty musíš průměrné IQ losa snižovat o deset bodů,“ řekla hlasitěji. „Celému tvému druhu prokazuju laskavost, když tě odstraním z genové loterie.“ Tím si získala jeho pozornost a los otočil hlavu, z huby mu visel kus kůry. Znovu vydechla a muškou na konci hlavně zacílila přesně na velké hnědé oko. Jemně, a přesto rázně zmáčkla spoušť. Zpětný ráz se jí tvrdě opřel do ramene a jediný výstřel jí zvonil v uších.

Los přestal žvýkat a vypadal, jako by si celou věc potřeboval rozmyslet. Kate čekala. Začal se naklánět. Vychýlil se doleva, potom ještě víc a pak už se bez cavyků zřítíl na olši, kterou téměř povalil. Mrtvé zvíře dopadlo na zem s jakousi pomalou grácií, praskaly u toho větve, lámaly se větvíčky, šustilo listí.

Když se na mýtinu vrátilo ticho, Kate ještě stále nebyla připravená uvěřit svým očím, přesto přešla k losovi, klekla si a položila mu ruku na krk. Měl drsnou srst, byl ještě teplý, ale pod dlaní cítila, že se jeho mocné srdce zastavilo. Zavřela oči a nechala do sebe proudit jeho teplo a sílu.

Nedaleko zakrákal havran – škodolibě, posměvačně – a Kate otevřela oči a široce se usmála. „Ano!“ Havran zakrákal znovu a ona se rozesmála. Kvůli jizvě na krku zněla skoro stejně jako on. „Ha! Ty šibale! Vidím tvůj zobák, mně se neschováš!“

Zakrákal ještě jednou, protože ho podráždilo, že tak snadno odhalila jeho úkryt. Naštvaně mávnul křídly a zmizel nad stromy směrem na západ.

„Nuže *dobrá!*“ Vrhla se doprostřed mýtiny a improvizovaně se roztančila, občas do toho vložila pár slov lovecké písničky,

kteřou si ještě vybavovala, oběma rukama držela pušku nad hlavou, dupala nohama do zmrzlé půdy a vůbec jí přitom nechyběly bubny nebo zpěváci či další tanečníci, dokázala držet oslavný rytmus úplně sama. Pohodila hlavou dozadu a na okraji mýtiny si všimla Obludy, která tam stojí s tázavým výrazem ve žlutých očích. Kate odhodila pušku, vykřikla a vrhla se na šedého napůl vlka, napůl psa. Obluda vyděšeně vykvikla, Kate ji povalila na zem. Poštuchovaly se přes celou mýtinu, Kate výskala a Obluda vesele štěkala. Nakonec se dokutálely až ke garáži, kde si obě pořádným žuchnutím vyrázily dech.

Kate se překulila na záda. Obloha byla bez mráčku a beze-lstně modrá, vzduch jiskrný. Krůpěje potu jí na kůži rychle osychaly. Milovala tuhle roční dobu, milovala tuhle usedlost, kterou zdědila po rodičích, uprostřed osmi milionů hektarů Aljašského národního parku, kde jedinou kulkou ze svého prahu skolila tolik masa, že jí to vystačí na celou zimu, a dokonce se bude moct podělit s Mandy a Chickem a Bobbym a Dinah a možná i s Jackem, když bude hodný. S tváří obrácenou k nebesům se rozesmála. Obluda s otevřenou tlamou a vyplazeným jazykem oddechovala rozvalená vedle a jako by se smála s ní. Hlasitý a jásavý smích se dovádivě donesl přes celou mýtinu až ke staré ženě.

Nízko posazené odkašlání utnulo veselí jako nůž. Obluda vyskočila na nohy a celá se naježila. Kate se okamžitě posadila a zahleděla se ke stromům na opačné straně.

Na okraji mýtiny stála její babička. Srostlá se stromy, malá žena s postavou ne nepodobnou okolním kmenům oděná do obnošených džínů a dlouhé tmavomodré bundy přes kostkovanou flanelovou košili. Teprve teď jí začínaly šedivět vlasy stažené

do strohého uzlu a její tvář brázdily rýhy odrážející posledních osmdesát let aljašské historie. Vypadala obřadně a důstojně jako vždycky.

„Neslyšela jsem tě přicházet,“ řekla jí Kate a pohlédla za ni na pěšinu vedoucí od cesty.

„Mandy byla ve městě,“ odpověděla babička. „Svezla mě.“

„Ona se tu nezastavila?“

Jekaterina zavrtěla hlavou. „Říkala, že spěchá nakrmit psy. Chick loví karibu u Mulchatny.“

„Aha.“ Kate si najednou uvědomila špínu za nehty a březové listí ve vlasech. „Ráda tě vidím, *emaa*,“ řekla neupřímně a postavila se. Teprve tehdy si uvědomila, že si džíny pořádně nezapnula, protože jí začaly sjíždět z boků. Jekaterina netečně čekala, než si Kate dopne knoflík a setře si bláto nalepené na kolenou a zadnici, což ovšem nemělo sebemenší efekt. Obluda se důkladně oklepala a ohodila ji listím a větvičkami a bahnem, potom se posadila, oddechovala a otevřela tlamu v nepatrném úšklebku. Kate po ní vrhla pohled, kterým jí slibovala odplatu, a potom se znovu zaměřila na babičku.

Možná za to mohla její představitivost, ale zdálo se jí, že uviděla, jak se Jekaterině zachvěly koutky úst, načež se vrásčitá tvář zase stáhla za masku vážnosti. Stará paní kývla na losa. „Máme práci.“

To bylo včera brzy ráno. Do odpoledne už býka vykuchaly, stáhly z kůže a rozčtvrceného pověsily. Toho večera povečeřely čerstvá játra na cibulce. Ráno potom Kate sestavila provizorní stůl z prken položených na kozách a babička s vnučkou se tak bok po boku věnovaly řezničině. Kate měla losí krev až v obočí,

bolely ji paže, jako by jí ruka svírající nůž otékala, zatímco z levé kýty odkrajovala další maso. Z velkého kazetáku umístěného na špalku, který normálně používala k sekání dřeva, vyhrával Billy Joel. Zásobárna, malá chatka postavená na sloupcích mimo dosah loupeživých medvědů, už byla zpola plná masa a počasí setrvalo jasné, klidné a chladné.

Kate odložila nůž a zabalila tučt malých a pečlivě okrájených plátků do dvou vrstev potravinové fólie a jednoho řeznického papíru. Uvážlivě aplikovala lepicí pásku, rychle si maso nadepsala fixem a už bylo uložené v zásobárně. Sníh se letos zpozdil, ale předchozí noci klesly teploty k mínus čtyřem. Maso bude na kost zmrzlé dřív, než skončí měsíc, a takhle vydrží až do tání příštího roku, minimálně do dubna, možná do května. Tou dobou už řekou připlouvají první lososi královští a Kate se bude moct zase změnit v rybožravce.

Přešla do garáže a nastartovala generátor. Mlýnek na maso pokrývala roční vrstva prachu. Přenesla ho na zahradu, očistila a zastrčila do prodlužovačky. Jekaterina stála na druhé straně stolu s řeznickým nožem v ruce a čistila zadní žebra. Od krve byla jenom po bradu. Kate jí silně záviděla, když zvedla nůž a znovu ho zabořila do masa.

Z čeho se nedala udělat pečeně nebo to nešlo nakrájet na steaky či kostičky, to strčily do mlýnku, nadělaly půlkilové až dvoukilové balíčky a Kate to nastrkala v zásobárně všude tam, kde zbylo místo. Kůži očistily, nasolily a zabalily, aby ji mohla Jekaterina odvézt domů a vyčinit. Šlo jim to od ruky a třetího dne pozdě odpoledne měly hotovo. Kate zapojila vodní pumpu, strčila jeden konec hadice do říčky za srubem a opláchla sebe, potom stůl a z čiré podlosti taky Obludu.

Té noci snědly srdce obalené ve strouhance a osmažené, servírované s vrchovatou porcí bramborové kaše. Zákony fyziky Kate zastavily, než si mohla potřetí přidat. „Proč zrovna já musím mít malý žaludek!“

Jekaterina mlaskla a usmála se. „Je dobrý,“ přiznala. „Silný a tučný. *Agudar* je k tobě letos laskavý.“

Kate vyhlédla z okna na tenký srpek měsíce v zákrytu opadavých větví vysoké břízy, stejné břízy, o kterou si los odíral paroží. „*Agudar* je laskavý,“ souhlasila. Odstrčila se od stolu a požitkářsky se protáhla, jen stěží v sobě zadusila spokojené zasténání. Druhá židle se skřípotem odjela od stolu, a když Kate otevřela oči, babička sbírala špinavé nádobí. „*Emaa*, to ne,“ řekla a zvedla se. „Ty jsi vařila, já myju nádobí, tak zní pravidlo. Takže si běž sednout na pohovku a dej si nohy nahoru.“ Kate strčila talíře a příbory do plastového lavoru ve dřezu, napumpovala si studenou vodu a přidala horkou z konvice na sporáku. Do uzavíratelného sáčku uklidila zbytek srdce a vložila ho do chladicího boxu obloženého dřevem a přišroubovaného k venkovní stěně srubu hned u dveří.

Při zaznění písně od Michelle Shocked se otočila. Jekaterina stála před kazeťákem, který sem přinesly zvenku a vrátily ho na polici, kam patřil. Jednu ruku měla na knoflíku ovládání hlasitosti a soustředěně poslouchala text. Jekaterina vždycky tíhla k dobrým textům. Odnepaměti byla fanynkou Dona Henleyho. Kate si vybavovala, že jeden z prvních civilizovaných rozhovorů po dlouhodobém odcizení vedly s babičkou právě na téma jeho skladby „The End of the Innocence“. Pro Jekaterinu byla slova důležitá, slova a způsob, jakým byla poskládaná dohromady. Možná proto s nimi vždycky šetřila, dokonce i na

vnučce. Možná především proto na vnučce. Ještě pořád Kate neřekla, proč za ní vůbec přišla. Ale tuhle hru dokážou hrát obě. Kate se vrátila k mytí nádobí.

Měla sklizenou ze stolu, naftová kamna vydrbaná pemzou, nádobí utřené a uklizené, tudíž se mohla posadit na druhou stranu pohovky ve tvaru L přistavěné ke stěně a hodit si nohy vedle těch Jekaterinových na starou malovanou bednu. Pohovku netvořilo víc než kostra z překližky a molitan potažený modrým plátnem. Pro někoho možná byla moc tvrdá. Ale Kate si za ty roky na jednom místě vytvarovala dolík akorát pro svoje tělo, takže se do ní pohodlně zavrtila a upadla do příjemného kómatu. Dokonce byla líná i čist. Z kouta, kde ležela Obluda na boku, protože byla tak přecpaná nepoužitelnými zbytky a kostmi, že nemohla ležet přímo na břiše, se občas ozvalo pro dámu naprosto nevhodné zachrání.

Když skončila píseň „Woody Rag“, Kate se probrala natolik, aby byla schopná vstát a vyměnit Michelle Shocked za Saffire. Za „Middle Aged Blues Boogie“ si potom od Jekateriny vysloužila hlasitý smích.

Potom Kate kazeták ztlumila a znovu se posadila. „Pořád jsi dobrá, *emaa*,“ řekla jí. „Takhle rychle jsem losa ještě nestáhla, ať už sama nebo s pomocí.“ Usmála se na babičku s výrazem, jenž výjimečně postrádal nepřátelství či obavy. To dokazovalo, jak velkých změn jejich vztah za poslední roky doznal. Tímhle tempem do Vánoc Jekaterina Kate odpustí, že se po promoci přestěhovala do Anchorage, a do Velikonoc Kate zase Jekaterině její neustálé pokusy zatáhnout ji do práce pro domorodou asociaci Niniltny. Jednoho dne se možná i spřátelí. S břichem nacpaným losem se nic nezdálo nemožné. Kate řekla: „Možná,

že až mi bude osmdesát, budu se stahovacím nožem a řeznic-kou pilkou takhle dobrá i já.“

Jekaterina milostivě přikývla a potěšeně jí kompliment oplati-la. „Já jsem neviděla lepší čištění a balení masa, Katjo. Až do-jde na vaření, nebudeš muset udělat víc, než ho rozbalit a strčit do trouby.“

Seděly tam přečpané masem a vlastnoručně sklizenými bramborami, potěšené samy sebou a světem, jen krůček od společného šlofíku. Kate si popravdě schrupla a vzbudila se právě, když Saffire vysvětlovala, proč nemají divoženky splín. Kazeta dojela na konec a vypnula se. V kamnech na dřevo za-praskalo a vyprskla pryskyřice. Dopadla na boční stěnu kamen a sýčela jako ozvěna plynových lamp upevněných po celé míst-nosti v držácích na zdi. Jejich jemně zlatavé světlo dosahovalo do všech čtyř rohů téměř 60 metrů čtverečních velké místnosti v přízemí i do podkrovní ložnice. Kate si spojila ruce za hlavou a ospale zamrkala na své království.

Vlevo ode dveří stála kuchyňská linka s porcelánovým umy-vadlem jak hlubokým, tak širokým. I když byla rukojeť pumpy v klidu, kapala z kohoutku voda. Kredence nad linkou a pod linkou byly nacpané konzervami dušených rajčat a předvaře-ných fazolí a pytlíky bílé mouky a sklenicemi kvasnic a lahvemi olivového oleje stejně jako štedrými zásobami tří nejzákladněj-ších potravin pro život v aljašské divočině – sýrem Velveeta, masem v konzervě Spam a směsí na pečení Bisquick. Chyběly jenom suchary, ale Kate nikdy nepřišla těm kulatým suchým plackám na chuť. Nechutnaly jí ani jako dítěti, potřené burá-kovým máslem a hroznovým džemem. Nepozřela by je, ani kdyby to byla poslední poživatelná věc v domě. Co se Kate

týkalo, jedna z nejlepších věcí na plnoletosti byla, že nemusela jíst suchary. Odmítala je mít doma, dokonce i pro hosty, vzdorovitě tyto základní kameny pohostinnosti v divočině zavrhovala.

Sklep na zeleninu pod garáží ukrýval rekordní úrodu brambor, cibule a mrkve a zásobárna byla po dnešku až po krokve plná losího masa, tří tuctů litrových pytlíků borůvek, které Kate nasbírala před dvěma týdny u úpatí Angqaqu, tuctem litrových pytlíků brusinek, natrhaných poblíž bažiny kilometr a půl proti proudu říčky, a tuctem litrů malin upytláčených ze sousedovic maliníků (což jí připomnělo, že až příští týden poveze Mandy losí nadílku, příhodí jí tam trochu masa navíc).

Před srubem stálo třikrát tři a půl kubíku úhledně vyrovnaného dřeva. Tucet dvousetlitrových barelů po okraj plných palivové nafty díky tankeru z Ahtny, který připlul před týdnem. Zásobila se palivem a zbylo jí i do lamp. Dokonce sebrala odvalu k hrdinskému činu, čemuž se doteď divila, a zasypala starou latrínu a vykopala o kus dál novou. A zašla až tak daleko, že vyřezala nové dřevěné prkýnko z kusu sekvoje, ze kterého její otec, známý řezbář, před třiceti lety nic nevyrobil. Nedostal se k tomu a Kate si byla jistá, že by jí způsob, jakým dřevo využila, schválil.

Toliko k vnější ženě. Té vnitřní přivezl Jack o Svátku práce krabici knížek z knihkupectví na ulici Arctic Boulevard v Anchorage, čímž téměř vyčerpal Kateino konto u Rachel, nicméně velice hezky zaplnil mezery na policích v knihovně. Byly tam dva historické romány od Barbary Tuchmanové, jeden se týkal Stilwella v Číně a druhý popisoval události Americké revoluce, potom taky tři paperbacky od autorky detektivních ro-

mánů Lindsay Davisové. Hlavním hrdinou byl císařský informátor jménem Marcus Didius Falco, který šmíroval římskými klíčovými dírkami někdy kolem roku 70. „Ten díl s Titem a platýsem si zamiluješ,“ slíbil jí Jack s úsměvem od ucha k uchu. Taky jí pořídil pár knih Johna McPheeho, kterými by měl každý jeho čtenář začít, počínaje *Coming into the Country*, o níž jí Jack slíbil, že ji nenaštve, i když tu o Aljašce píše člověk zpoza hranic. Našla tam taky výběr nejnovějších sci-fi, autobiografii Harpa Marxe a tenký svazek poezie od profesora Aljašské univerzity, jistého Toma Sextona, jehož sbírka se jí otevřela na básni s názvem „Růžice kompasu“, která ji hned prvním veršem uchvátila. K tomu jí Jack přihodil ještě balení kila a čtvrt čokoládových chipsů, kilový pytlík vlašských ořechů a čtyři alba od Chenille Sisters, ženské skupiny, kterou Kate předtím neznala, ale od první sloky písničky „Regretting What I Said“ věděla, že se jí bude líbit.

Jack ji celkem vzato potěšil. Možná mu dokonce věnuje i část panenky, ten úzký pruh nejdělikátnějšího a nejchutnějšího masa nacházejícího se podél páteře, který si většinou křečkuje pro sebe. Na malý okamžik se pak rozplývala nad vlastní štědrostí.

Popravdě, Kate momentálně kazilo její současné fyzické i mentální blaho jenom to, že ji svědila jizva na krku. Aby se podrbala, musela by se pohnout. Chvilku tuhle možnost zvažovala a došla k nevyhnutelnému závěru, že někdy v příštích pěti minutách se stejně bude muset hnout, jinak na té pohovce stráví celou noc. Ztěžka se zvedla do víceméně vertikální pozice a v první řadě zamířila ke kazeťáku. Saffire nahradilo album *The Unforgettable Glenn Miller*, protože věděla, že se

bude babičce líbit a jí nevadilo. V kamnech znovu zapraskalo a vyprskla pryskyřice. Kate se přinutila přejít až k bedně se dřevem. Do tváře jí nepříjemně dýchl žár uhlíků, a proto přiložila, jak nejrychleji to šlo, a kamna zavřela. Otevřela dveře a zkontrolovala teploměr na zdi srubu vedle chladničky. Ručička ukazovala na mínus sedm a obloha byla jasná. Ještě se ochladí. Chvilku stála, užívala si jiskřivý, studený a čistý vzduch na tváři, teplo zevnitř jí hrálo do zad a nad hlavou jí matně zářily hvězdy.

Pohovka zavrzala. Kate se vrátila dovnitř, dveře se za ní zabouchly. „Dáš si čaj, *emaa*?“

Jekaterina přikývla a zívla. Kate přesunula konvici ze zadní části kamen na dřevo, jež ohřívala srub, na naftová kamna, na kterých vařila. Otočila knoflík na vysoký stupeň, sundala víko ze sporáku a postavila konvici na otevřený plamen. Zatímco čekala, až se voda uvaří, vystrachala z poličky kelímek krému s vitamínem E a potřela si jím vybledlou propletenou jizvu hyzdící jemnou snědou pokožku krku doslova od ucha k uchu. S podzimem přišel sušší vzduch a její jizva předpovídala změny počasí lépe než barometr.

Ozvalo se pískání a Kate do čajové konvice lžičkou odměřila čaj určený do samovaru z kavárny *Kobuk* v Anchorage. Kořeněné pomerančové aroma jí připomnělo útulnou chatku na svahu nad řekou Kanuyaq, obydlí hipíka a bývalého poldy s culíkem a laškovným úsměvem. Bezděčně se usmála a Jekaterina, jež došla ke stejnému závěru jako Kate, a to, že by se měla přesunout ke stolu, dokud ještě může, poznamenala: „Co ten úsměv?“

Kate nalila vodu na čajové lístky. Naservírovala na stůl konvici se dvěma hrnký a talířem máslových sušenek. Když si proti

Jekaterině sedala, ještě pořád se usmívala. „Vzpomínala jsem, kdy jsem tenhle čaj cítila naposledy, *emaa*.“

„Kdy?“ Jekaterina si ze zdvořilosti vzala sušenku a po okraji ji oždibávala.

Kate zamíchala čajové lístky v konvici a přiklopila pokličku. „V létě. Muž v chatce na svahu Kanuyaqu.“ Přes sítko nalila čaj do hrnků.

Jekaterina nesouhlasně mlaskla jazykem. „Jak mám číst z lístků, když ti žádný do hrnku neprojde?“

„Promiň, *emaa*, zapomněla jsem,“ odpověděla Kate, která však vůbec nezapomněla, jenom neměla ráda, když se jí při pití zachytávaly lístky mezi zuby. „Příště.“

„Letos v létě,“ přemítala Jekaterina, zatímco si do čaje vmíchávala tři lžičky cukru. „V Chistoně?“

Kate přikývla a úsměv jí povadl. Temné události, jež následovaly, snadno zastínily milé setkání s Bradem Burnsem.

„Udělal jsi, co se dalo.“

„Nestačilo to.“

„Přišla jsi o rok později.“ Kate neodpověděla a Jekaterina srazila obočí. „Děláš mi starosti,“ řekla.

To bylo nečekané. „Dělám ti starosti?“ zopakovala Kate.

Jekaterina bez úsměvu přikývla.

Kate věděla, že by neměla, přesto se zeptala: „Proč?“

Jekaterina odložila lžičku a pozorovala svůj čaj. „Příliš ti na nich záleží.“

Když Kate znovu našla slova, řekla: „*Mně* na lidech příliš záleží?“ Když Jekaterina znovu přikývla, prohodila kysele: „*Emaa*, to si myslíš špatně. To tobě na lidech příliš záleží.“

„Ne.“ Jekaterina zavrtěla hlavou.

„Ne?“ řekla Kate s lehkým úsměvem.

„Ne,“ pronesla Jekaterina pevně. „Mně na nich záleží *hodně*.“ Stařenka foukla do kouřícího hrnku a požitkářsky se napila. Odložila hrnek a zadívala se na svoji vnučku, tvář měla vráscitou a měřila si ji přísně, ale klidně. Jekaterina sdělovala verdikt, nevyňášela rozsudek. „Příliš ti na nich záleží. A vždycky záleželo. Až moc ti záleželo na matce i otci. Tolik, že o nich dodnes dokážeš mluvit jen stěží. Až moc ti záleželo na tom starém...“ Jekaterina se téměř nepostřehnutelně zarazila a potom pokračovala: „Na Abelovi. Tolik, že tě to oslepovalo a neviděla jsi od začátku, co jsi vidět měla. Záleželo ti až moc na dětech, se kterými jsi v Anchorage pracovala. Zlepšila jsi jejich životy. Ale záleželo ti na nich tolik, že sis tím nechala zastínit úsudek a dostala jsi za to tohle.“ Kostnatým a lehce pokřiveným ukazováčkem namířila na Kateinu jizvu. „Tolik ti záleží na rodině a tvých lidech, že se potřebuješ skrývat tady na usedlosti, kde se na ně nemusíš dívat. Nemusíš se dívat na to, co jim život přináší.“

Kate ztuhla, růžový opar sebeuspokojení ze samostatnosti, který ji za poslední tři dny prostoupil, mizel společně s babiččiny slovy. „*Emaa*.“ Zhluboka se nadechla a polkla našťvanou odpověď spolu s hltém čaje. Když mohla se znovu nastoleným klidem pokračovat, řekla staženým hlasem: „Prosím, nezačínej zase, *emaa*. Nemůžu a nebudu žít ve vesnici.“

„Ne,“ souhlasila Jekaterina, „to chápu.“

Kate trhla hlavou a podezřívavě si babičku měřila, hledala nějaký háček.

„Já to chápu, Katjo,“ zopakovala Jekaterina. „Vidím, jak jsi na téhle půdě šťastná. *Agudar* ti žehná jídlem. Prochází se s tebou *anua*. Díky půdě jsi silná. Nejsem slepá. Chápu to.“

Kate se na babičku přesto dívala tvrdě, čekala na ono pověstné „ale“. Jekaterina čelila její nestoudné skepsi s klidem, nicméně hluboko v neochvějných hnědých očích se jí možná něco mihlo. Kate chvilku zvažovala, jestli třeba Jekaterinu neunesli mimozemšťani a nenahradili ji jejím klonem. Byla to stejně pravděpodobná teorie, jako že se Jekaterina rozhodla přestat naléhat, aby Kate převzala svoje místo v kmeni, které jí podle babičky právoplatně náleželo.

Glenn Miller rozdával svoje telefonní číslo všem, kteří byli ochotni naslouchat, a Jekaterina jim dolila z čajové konvice, tentokrát bez sítka. Kate ji ostražitě sledovala, čekala, pořád měla svoje podezření. Jekaterina si všimla, jak se tváří, a hlasitě se rozesmála. Byl to stejný sytý, srdečný zvuk jako předtím. Ten smích se k ní hodil. Kate si ho pamatovala z dětství, tehdy ho slychávala často, teď už tolik ne. „Díváš se na mě, jako se liška dívá na havrana,“ smála se Jekaterina.

Její smích byl nakažlivý a Kate se musela široce usmát. „Pamatuju si, co se té lišce stalo,“ odsekla.

Jekaterině zaskočil čaj a tentokrát se rozesmály spolu. Bylo jim hezky. Dokonce tolik, že vzala babičku na milost. Bylo jim tak dobře, že když si to Kate uvědomila, znovu pojala podezření. Zvyk je železná košile.

„Ach,“ povzddechla si Jekaterina a napila se čaje. Hnědé oči měla staré a moudré. Kate se pod jejím pohledem vždycky cítila na mnohem méně než svých třiatřicet let. V místnosti bylo ticho, zněl jen saxofon a klarinet, které od sebe dělila celá oktáva, v kamnech praskalo dřevo a lampy na stěnách syčely. Přes okraj svého hrnku Kate pozorně studovala babiččinu tvář. Nějakým světelným klamem se jí prohloubily vrásky. A na

okamžik její autorita ustoupila smutku. Natáhla ruku a konečky prstů se dotkla zvrásněného hřbetu Jekaterininy ruky. Nevědomé gesto útěchy, jež jedna z nich rozeznala jako nebyvalou událost. „*Emaa*, co se děje?“

Jekaterina poposedla, zvedla pravou ruku a promnula si levý loket, zdeformovanými prsty prohnětla bolavý kloub. Kate si pomyslela, že ji zase trápí revma. „Víš, že příští týden je sjezd aljašských kmenů.“

Kate ztuhla. Jekaterina se ji snažila dostat na každoroční sjezd Aljašské federace domorodých kmenů poslední tři roky. Kate odmítala ze tří důvodů. Zaprvé, bylo to v Anchorage. Zadruhé, bylo to v Anchorage v době, kdy to Kate nejvíc milovala doma. A zatřetí, bylo to v Anchorage.

„Tou dobou se taky sejde rada asociace Niniltny.“

Kate obezřetně přikývla.

„Rada se musí vypořádat s nějakými záležitostmi,“ dodala Jekaterina.

Katein úsměv získal hořkou příchuť. Co se věcí domorodé asociace týče, Jekaterina nesmlouvavě držela jazyk za zuby, a to dokonce i před vnučkou, o níž doufala, že převezme její pozici v radě. „No tak, *emaa*. Jestli mi chceš něco říct, budeš mi muset říct všechno.“

Zdálo se, že v tom Jekaterina spatřuje smysl. „Posuzuje se smlouva o těžbě dřeva. S Papírnami severozápadního Pacifiku.“

„Další?“ Kate pokrčila rameny. „Myslela jsem, že s PSP už máte tři takové dohody.“

„To máme.“

„Moc vám neplatí, co?“

Jekaterina zavrtěla hlavou. „Ale tihle dokonce mluví o tom, že by v Jižní centrální Aljašce vybudovali nový zpracovatelský závod, takže bychom si mohli postavit nové kanceláře pro domorodou asociaci z hrubě tesaného dřeva vytěženého na vlastní půdě.“

Tihle. Jekaterina mluvila jako stařešina, jako starší. Kate se přes stůl zadívala na omšelou, vrásčitou tvář a s mírným šokem jí došlo, že Jekaterina opravdu je starší kmene. Sama sebe mentálně propleskla. Samozřejmě, že je starší, vždyť jí bylo osmdesát, možná víc. „To zní jako dobrý nápad,“ řekla. „Asociace vždycky podporovala rozvoj místního průmyslu a zaměstnání místních lidí. V čem je problém?“ Jekaterina měla neproniknutelný, kamenný výraz a Kate se s hrnkem napůl cesty k ústům zarazila. „*Emaa*,“ naléhala. „Kde chtějí těžít? V jaké oblasti?“

„V Iqaluku.“

Katein hrnek se zaduněním dopadl na stůl.

Iqaluk tvořilo dvacet tisíc hektarů země mezi východním břehem řeky Kanuyaq a Průlivem prince Williama s tucty potoků vlévajících se do Kanuyaqu. Právě sem se každoročně vracelo k vytření nejvíc lososů, proto taky to jméno, *iqaluk*, aleutský výraz pro lososa. Byla to součást přímořského deštného pralesa rozpínajícího se od Cookova zálivu po kanadské hranice jižně od Ketchikanu a rostly v něm hospodářské dřeviny, jako je jedlovec západní, smrk sitka a cypřišek nutkajský.

Iqaluk byl jedním z posledních nedotčených pralesů ve státě a byl předmětem žhavých debat mezi domorodou asociací v Niniltně, společností Havran, státem Aljaška a federální vládou zastoupenou Správou lesů a Ministerstvem vnitra. Jekaterina a domorodá asociace chtěly tu půdu smluvně převést do

svého majetku coby část kompenzace kmenům podle Zákona o nárocích aljašského domorodého obyvatelstva na osídlení, známého též jako ANCSA, jenž schválil Kongres v roce 1971 a podepsal se pod něj prezident Nixon. O vypořádání, a především o příkořích týkajících se zákonného rozdělení půdy se pořád vedly debaty na státní i federální úrovni, přičemž se všichni zúčastnění dohadovali o tom, kdo dostal ty nejlepší části. Havran, mateřská regionální společnost pro region Ninitna, chtěla zemi převést smluvně na sebe, aby ji mohla pronajímat těžařům dřeva, a tak vytvářet společnosti a jejím podílníkům zisk. Stát Aljaška chtěl půdu ze stejného důvodu a navíc kvůli daním z příjmu právnických osob. Jestliže by půdu dostala společnost Havran, stát by z těch daní neměl nic. Dřevařským společností bylo jedno, kdo si Iqaluk nárokuje, pokud to nebylo Ministerstvo vnitra, které by ho předalo Správě národních parků, jež ohlásila záměr prohlásit toto území za chráněnou krajinnou oblast, čímž by zamezila veškeré těžbě. Deklarace o přírodní rezervaci by taky znamenala limity pro lov a rybaření a vzhledem k tomu, že Iqaluk byl pro domorodce posledních pět tisíc let hlavním zdrojem obživy, přivádělo to celou polemiku zpátky k Jekaterině a členům domorodé asociace, kteří chtěli zachovat právo lidu si zde i nadále opatrovat obživu pro svoje rodiny.

Problémy s vlastnictvím půdy na Aljašce ještě umocňovala žaloba na stát od obhájců duševního zdraví. Před vznikem státní suverenity bylo Aljašce přiděleno nějakých čtyři sta pět tisíc hektarů federální půdy s podmínkou, že určitá část výnosů bude použita k financování místních programů pro duševní zdraví. Stát přirozeně dohodu porušil a advokáti duševního

zdraví ho samozřejmě zažalovali. V současnosti případ skomíral u soudů. Jednalo se o složitý a spletitý spor, jehož složitost a spletitost se násobila téměř do nekonečna, protože se do něj zapojilo přibližně tři tisíce devět set čtyřicet šest právníků, kteří byli všichni placeni od hodiny, a Kate z toho bolela hlava, jen na to pomyslela. „Co s Iqalukem?“ zeptala se. „Myslela jsem, že o nárok na to území ještě pořád bojují všechny zúčastněné strany.“

„To ano.“

„Ale?“ naléhala Kate.

„Ale právník radě řekl, že to vypadá, že soud brzy dojde k rozhodnutí. Myslí si, že to dostane federální vláda.“

„Mohlo to být horší,“ řekla Kate. „Mohla to být státní vláda.“

Jekaterina přikývla. „Ať to rozsekli jakkoli, rada potřebuje rozhodnout. Jestli tu půdu dostaneme, musíme být připraveni.“

„O čem je potřeba rozhodnout? O jakém rozhodnutí to mluvíš? Myslela jsem, že rada chce nechat Iqaluk nedotčený, aby mohl sloužit tradičním účelům, lovu a rybaření a tak.“

„Já to podporuji,“ řekla Jekaterina.

„Ty to podporuješ?“ Kate se zamračila. Jekaterina Moonin Shugaková vedla domorodou asociaci v Niniltně, byla nejstarším členem rady, předsedou a svědomím. „A co podporuje rada? Co se děje?“

„Vedení asociace má pět členů.“

Kate to začínala chápat a bylo jí z toho těžko. „Ty, Billy Mike, Enakenty Barnes, Sarah Kompkoffová a Harvey Meganack. Máte převahu čtyři ku jednomu. Nebo ne?“

„Sarah Kompkoffová je mrtvá,“ odpověděla Jekaterina pohřebně.

„Cože? Sarah? *Emaa*, jsi si jistá?“

Jekaterina ztěžka přikývla.

Sarah Kompkoffová byla Kateina sestřenice z druhého kole-
ne, nebo třetího přes sňatek, nebo možná obojí, zrovna si ne-
dokázala vzpomenout. Nebyly si blízké, ale Kate ji jasně viděla
před očima – malá, podsaditá, s nabroušeným jazykem a vese-
lá, prvotřídní kuchařka a první vesničanka, co se připojila
k venkovskému Hnutí za střízlivost. Studovala a potom ve ško-
le pořádala workshopy o zneužívání návykových látek a v do-
morodé asociaci byla zástupkyní komunitního zdraví. „Ne-
mohlo jí být víc než padesát.“

„Dvaapadesát,“ upřesnila Jekaterina.

„Co se stalo?“ zeptala se Kate, ačkoli se odpovědi bála. Sarah
byla šest let střízlivá. To poslední, co chtěla Kate slyšet, bylo, že
do toho zase spadla. „Nějaká nehoda?“

„Ne.“

„Tak co?“

„Prý zemřela na botulismus.“

„Ale ne.“ Tohle Kate překvapilo i vyděsilo, ale zároveň cítila
i jistou úlevu. „Z vlastního naloženého lososa?“

„Ano.“

„Ach. Má letos zase plné skladiště beden?“

„Ano.“

„Zatraceně,“ řekla Kate. „Jestli udělala špatnou várku, měli
bychom ji vystopovat. Víš, že to vždycky rozdá celé Ahtně. Ne-
hledě na všechny ostatní, co projedou kolem.“

„Dawn a Terra a Rose už se vyptávají.“

„Dobře.“ Na tři dcery Sarah byl spoleh. „*Emaa*. I když Sarah
zemřela, pořád máte v radě většinu.“ Enakenty Barnes byl přímý

bratranec a na rozdíl od Kate se postavil tam, kam mu Jekaterina nařídila. Billyho Mikea si Jekaterina sama vybrala jako svého nástupce na postu kmenového náčelníka a měla ho v kapse ještě před ANCSA. Na druhou stranu, co věděla, tak Harvey Meganack bratranec nebyl. Byl to komerční rybář a profesionální lovecký průvodce a taky to byl státní zastupitel a tak velký zastánce místního rozvoje, že mohl klidně kandidovat na guvernéra. Otevřeně podporoval rozvoj Iqaluku a stál za ním značný počet akcionářů, především z řad rybářů, kteří stále trpěli následky po úniku ropy z tankeru společnosti RPetCo. Jekaterina podpořila Harveyho zvolení do rady domorodé asociace Niniitny jako úlitbu členům asociace, kteří si rozvoj přáli, a protože si myslela, že ho bude držet v šachu ostatními čtyřmi tradičními hlasy. „Pořád je to tři ku jednomu,“ uvolnila se Kate.

„Snad,“ pronesla Jekaterina.

Něco v jejím hlase přinutilo Kate se znovu narovnat. „Enakenty? Určitě to nemůže být Billy, *emaa*.“ Jekaterina dovedla umění zdůraznit víc mlčením než slovy k dokonalosti a Kate nevěřícně pronesla: „Ale já si myslela, že Billy Mike se raději drží starých způsobů.“

„Já taky.“

„Myslíš, že se změnil?“

Babička se nikterak nepohnula, pouze sklopila oči. „Ne-vím.“

„Ale máš obavy.“ Kate čekala. Jekaterina neodpovídala. „*Emaa*. Já na místo Sarah kandidovat nebudu.“ Jekaterina zůstávala zticha. Kate zatnula čelist a ze všech sil se snažila ovládnout, najít sebekontrolu, která jako by pokaždé v babiččině